

poudarkom na gledališču, z velikimi odri itd. ne ustrezajo današnjim potrebam. Potreba današnjega delavca se bolj kaže za

DOMOVI

prosto družabno življenje. Zato naj bi bili taki domovi s primernimi dvoranami za plesne oziroma družabne prireditve, s sobami za seje in sestanke itd.

Končno tudi niso ti prostori tako nujni,

da bi jih kazalo postavljati v ospredje pred stanovanjsko gradnjo. Toda v perspektivi nadaljnega razvoja naših delavskih središč, v perspektivi nadaljnega razvoja naše družbene ureditve, razvoja življenjske in kulturne ravni našega delovnega človeka pa je take delavske domove, prilagojene krajevnim razmeram, že danes nujno predvidevati v splošni komunalni ureditvi naših industrijskih središč.

K. M.

Gre za delavske domove. Ta misel je bila izražena pred kratkim na razširjenem plenumu SZDL Kranj. Jesenice, Kranj, Tržič pa tudi druga industrijska središča na Gorenjskem vse bolj potrebujejo družabnih prostorov. Predvsem delavskih domov.

Vendar, kot je bilo rečeno na plenumu, ne bi nikogar smeli v novo skrajnost in pod parolo delavskih domov zavest obširne akcije za zidavo glomaznih gradov. Tudi oblika nekdanjih domov s

Čas obveznega spomladanskega škropljenja sadnega drevja je v nekaterih kmetijskih zadrugah na Gorenjskem že za nami. Tam, kjer tega še niso storili, bodo morali zdaj pohiteti...

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ST. 21 — CENA DIN 10.—
KLANJ, 16. MARCA 1959

S seie Občinskega ljudskega odbora Kranj

Glas proizvajalcev se uveljavlja

Sklepanje o sprejetju družbenega plana odloženo - Samostojno stališče zbora proizvajalcev o dopolnilnem proračunskem prispevku, ki naj ga plačujejo tudi javni uslužbenci

Na četrtkovih ločenih sejah Občinskega ljudskega odbora Kranj je bila glavna točka dnevnega reda sklepanje o sprejemu družbenega plana in proračuna kranjske občine za leto 1959.

Najprej so odborniki pregledali in sprejeli nekatere popravke in dopolnitve k predlogu družbenega plana in pripombe zborov volivcev od katerih velja omeniti, da so volivci v Projektu, Planiki in Iskri postavljali vprašanja, če je umestna predvidena novogradnja na Kravcu in ali ne bi bilo pametneje, naj bi ta investicijska sredstva porabili raje za gradnjo stanovanj in drugih objektov družbenega standarda oziroma ali ne bi bilo najprej potrebno dograditi planiški dom na Šmarjetni gori. Na Rupi so predlagali, naj se ponovno pregleda, če je odnos med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami pravičen. Ta se namreč že pretežno nagiba v korist negospodarskih, čeprav bodo v kranjski občini v letošnjem letu vložili znatna sredstva za družbeni standard, posebno za stanovanja.

OB 18. POGlavJU

Za tem so odborniki obeh zborov prešli na glasovanje o družbenem planu. Glasovali so po poglavjih. Na zboru proizvajalcev sprva ni bilo nobenih pripomb več, zataknilo pa se je pri 18. poglavju, ki govori o dopolnilnem proračunskem prispevku iz osebnega dohodka kot ekonomskem ukrepu za izvršitev družbenega plana. Najprej je odbornik iz Iskre predlagal, naj se 10% dopolnilni proračunski prispevek sploh ne predpiše, se pravi, naj bi to poglavje izpustili iz družbenega plana. Tu pa so nastopile težave. Prvič, ljudski odbor je odločil o 10% dopolnilnem proračunskem prispevku sprejel že lani decembra in bi ta veljal, kljub temu, če bi ga v planu izpustili. Drugič, občina je bila prisiljena dopolnilni proračunski prispevek predpisati že zato, ker so bila ta sredstva zajeta že v okrajnem družbenem planu, ko ta predpisuje višino proračunov posameznih občin. Če ga torej ne bi predpisali, s čem bi potem pokrili 48 milijonov dinarjev primanjkljaja v njihovem proračunu? Za tem je bilo v razpravi slišati ugovore, zakaj povsod 10 odstotkov? Dopolnilni proračunski prispevek se je dejansko izmislil. Se zdaleka ni regulator plač v industrijskih podjetjih, zaradi česar je bil uveden, pač pa je dobil karakter krajevnega samoprispevka. In še nekaj je napačno! Dopolnilnega proračunskega prispevka in sploh vseh izrednih prispevkov ne bi smeli vnesti v prora-

čun, ampak bi jih morali uporabljati namensko za določene objekte družbenega standarda. Seveda bi morali s tem računati že republiški in okrajni družbeni plani, ker potem občina tudi ne bi bila postavljena pred gotovo dejstvo, da dopolnilni proračunski prispevek pač zaradi določene višine proračuna mora predpisati. S tem pa bi naleteli na boljši odziv tudi pri neposrednih proizvajalcih, ker bi le-ti točno vedeli, zakaj se bo porabil denar, ki ga dajo od svojih netto plač.

VSI ALI NIHČE

Ker torej dopolnilni proračunski prispevek dejansko ni več regulator plač med posameznimi industrijskim podjetji, ampak je postal nekako sestavni del rednega proračunskega prispevka, zakaj ga potem ne bi plačevali vsi zaposleni, tudi uslužbenci državnih uprav, ustanov, kmetijske organizacije, privatni delodajalci in enote direktij jugoslovanske železnice? Zbor proizvajalcev je ostro za-

GRE BOLJ ZA PRINCIP KOT ZA DENAR

Kaj bi rekli k tej zadnji seji ObLO Kranj, predvsem k seji zbora proizvajalcev, kako bi jo ocenili? Menimo, da ni dvoma o tem, da je sila živahna in konkretna

razprava odbornikov zbora proizvajalcev o trenutno najbolj aktualnih vprašanjih, njihova jasna stališča in odločna zaščita neposrednih proizvajalcev, da je vse to samo pozitivno. Kaže, da so se zbori proizvajalcev v industrijsko močno razvitih občinah začeli uveljavljati in se zavedati svoje funkcije in svojih nalog. Ne gre tu za nekaj izrednega ali nenavadnega, kot nekateri to napačno pojmujejo, pač pa morda za prehod v novo obdobje v razvoju delavskega samoupravljanja, ko zbori proizvajalcev dejansko postajajo tisti upravni organ, ki odloča o vseh važnejših vprašanjih. To pa je precejšen korak naprej v razvoju ljudske oblasti.

V tem kranjskem primeru ne gre torej toliko za denar, za 48 milijonov oziroma za to, ali naj dopolnilni proračunski prispevek plačujejo tudi javni uslužbenci ali ne, gre za princip, gre za to, da je zbor proizvajalcev kranjske občine prvič zavzel samostojno stališče o nekem pomembnem vprašanju. In prav zato moramo zadnjo sejo Občinskega ljudskega odbora Kranj smatrati kot pozitivno.

O družbenem planu in proračunu bodo razpravljali volivci

900 milijonov za investicije

Občinski ljudski odbor Škofja Loka je v torek na skupni seji obeh zborov prvič razpravljal o predlogu družbenega načrta in proračuna za leto 1959. V prihodnjih desetih dneh bodo o njem razpravljali zbori volivcev.

Načrt ugotavlja, da narašča družbeni bruto proizvod za 2,3% hitreje kot predvideva perspektivni načrt. Prav tako narašča narodni dohodek za 4,1% hitreje. Za leto 1959 pa se predvideva nadaljnji porast narodnega dohodka za 7,5%. V tem primeru se bo narodni dohodek na prebivalca, upoštevajoč naravni prirast prebivalstva, povečal od 145.209 dinarjev v letu 1958 na 154.357 dinarjev v letu 1959. Za preteklo leto pa je precej negativen nižji izvoz. Vrednost izvoza v deviznih dinarjih, ki je znašal 1957. leta 116.382.000 dinarjev, se je lani znižala na 91 milijonov 349.000 dinarjev.

Na tej seji je občinski ljudski odbor imenoval tudi upravnika Zavoda za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidov v Škofji Loki in nov upravni odbor podružnice Komunalne banke v Škofji Loki. Izvolili so tudi tri komisije: za cilvilno zaščito, za pomoč obsojenim in iz zapora odpuščenim osebam in komisijo za podeljevanje štipendij. Razrešili so tudi dosedanega direktorja gostinskega podjetja »Krona«, medtem ko so imenovanje novega direktorja preložili na eno izmed prihodnjih sej.

M. C.

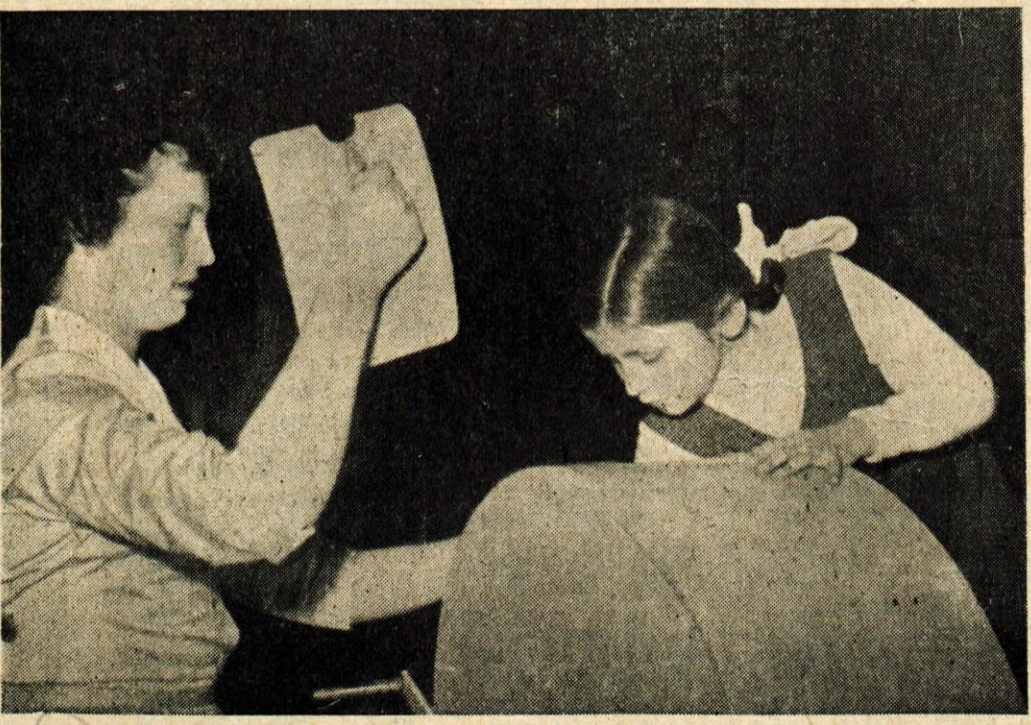
Pred sprejetjem družbenega načrta občine Jesenice

V prihodnjih dneh bo ljudski odbor jeseniške občine razpravljal o letošnjem predlogu družbenega načrta in proračuna. Nato bodo o njem razpravljali še volivci na svojih zborih.

Letošnji družbeni načrt jeseniške občine predvideva nadaljnji porast proizvodnje, zlasti pa izboljšanje kvalitete proizvodov jeseniške Železarne. Načrt predvideva za nekaj nad 37 milijard bruto proizvodnje, kar pomeni 6,8 odstotkov več kot lani. Tudi narodni dohodek se bo občutno povečal (8,5 odstotkov).

Investicijska vlaganja bodo za 28,4 odstotka večja od laniških, predvsem se bodo povečale negospodarske investicije. Od skupnih 1,807 milijonov din investicij bo 1,046 milijonov za negospodarske investicije. Največ sredstev, nekaj nad 506 milijonov, bodo namenili za stanovanjsko izgradnjo, za komunalne naprave 122 milijonov, za šolstvo 150 milijonov itd.

Spričo pomanjkanja sredstev zaradi obsežne stanovanjske gradnje, so iz programa izostale mnoge predvidene investicije ožjega komunalnega značaja.

Škofja Loka, 15. marca. Včeraj je bilo na Trati pri Škofji Loki v dvorani Gorenjske predilnice tradicionalno nagradno žrebanje naročnikov »Glasu Gorenjske«. V nabito polni dvorani je mala Mojca (na sliki) »odločala«, kdo bodo srečni dobitniki letošnjega žrebanja. Razen tega so Lipe Revše, Oča s Krana, Frenk in Grega v Jesenic, mlada violinistka Majdka Fajonova in Mihec Pogačnik ter Milan Mihelič in veseli loški sekstet v dvorurnem sporedu prijetno zabavali nad 700 poslušalcev včerajšnje prireditve. — O izidu nagradnega žrebanja berite rezultate na zadnji strani.

NA DNEVNEM REDU V KOMUNAH

Z D R A V S T V O

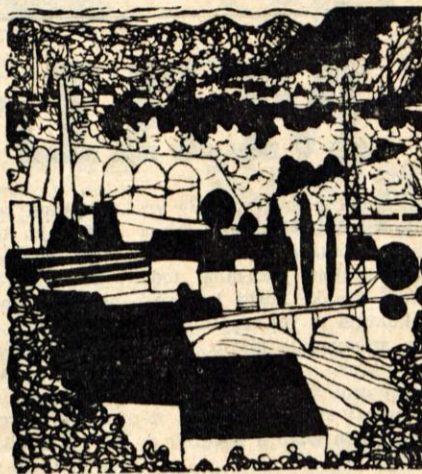
Svet za zdravstvo ObLO Kranj je za zadnji seji obeh zborov ObLO Kranj pripravil obširno gradivo o problemih zdravstva v kranjski občini, predvsem vprašanja organizacijsko-financijske značaja, ki jih bo treba rešiti zaradi bližajoče se dograditve Zdravstvenega doma. Ta bo namreč predvidoma dograjen do letošnjega občinskega praznika.

Za gradnjo Zdravstvenega doma je bilo doslej danih na razpolago 200 milijonov din. Ta sredstva pa še ne zadoščajo in bo letos treba poskrbeti še za nadaljnjih 107 milijonov dinarjev. Z dograditvijo Zdravstvenega doma pa se bo zdravstvena služba močno izboljšala in razširila. V pritličju bosta ves dan poslovali dve splošni ambulanti, v prvem nadstropju bodo razmeščeni trije rentgenski aparati, začela bo obratovati specialna ordinacija za notranje bolezni, lastne prostoroče bo dobila ambulanta za žene, nujno potrebni so tudi novi prostori za kirurga, svoje prostore bo dobil klinični in biokemični laboratorij, ambulanta za očesna obolenja, oddelek za bolezni ušes, nosu in grla, specialist za živčne in duševne bolezni, šolska ambulanta itd.

Z dograditvijo novega Zdravstvenega doma je v tesni povezavi vprašanje rešitve problema centralne zobne ambulante. Za sedanje število prebivalstva v Kranju je zdravstvena služba nezadostna, saj

nima niti dovolj prostorov niti kadra. Svet za zdravstvo predlaga zato za rešitev tega vprašanja dve varianti. Po prvi naj bi se zobozdravstveni oddelek in protituberkulozni dispanzer preselila na Zlatopolje, sedanjo stavbo na Stari cesti pa bi preuredili samo za potrebe zobozdravstva. Adaptacija pa bi bila zelo draga in prenovljena stavba še ne bi ustrezala vsem zahtevam sodobnega zobozdravstva. Druga rešitev, za katero se je odločil Svet za zdravstvo in jo je osvojil tudi Občinski ljudski odbor, pa predlaga, naj bi sedanjo stavbo na Stari cesti prodali za približno 20 do 25 milijonov dinarjev in pričeli na Zlatem polju v neposredni bližini Zdravstvenega doma graditi nov paviljon za zobozdravstveno službo, ki bi stal približno 35 milijonov dinarjev. Razlika 10 milijonov dinarjev bi morali kriti iz občinskega proračuna za leto 1960. V prihodnjem letu bi zobni paviljon tudi dogradili. Z gradnjo pa bi začeli že letos, in sicer z denarjem, ki bi ga dobili za stavbo na Stari cesti.

Problem zase je tudi bolnišnica za ginekologijo in porodništvo v Kranju (porodnišnica), ki je bila ustanovljena novembra 1955 s predvideno kapaciteto približno 1200 sprejemov na leto. Stroški za adaptacijo stanovanjske vile in notranjo opremo so znašali 12 milijonov dinarjev. Porodnišnica je doslej zabeležila že izredne uspehe, nadaljnje razširjanje njene

dejavnosti pa onemogočajo prostori, ki so premajhni in neprimerni. Povečanje kapacitet zavoda torej ni mogoče več odlašati. Za preureditev porodnišnice sta bili zato predloženi dve varianti. Po prvi bi k obstoječi zgradbi dozidali nove prostore s približno 20 posteljami. Po načrtih bi se zgradba povečala s prizidanim trakom proti jugovzhodu. Druga varianta pa predvideva premestitev porodnišnice v novo zgradbo, za katero je predvidena lokacija v zdravstvenem centru mesta Kranja na Zlatem polju. S tem bi bilo omogočeno tesno sodelovanje z Zdravstvenim domom, razen tega pa bi imela porodnišnica prostore, ki bi ustrezali njenemu namenu.

Svet za zdravstvo je tudi predlagal občinskemu ljudskemu odboru, naj sprejme sklep, da bi od vseh novodograjenih stanovanj avtomatično dodelili zdravstvenim ustanovam 20% stanovanj za njihove potrebe, ki niso majhne. Vendar ObLO Kranj tega ni sprejel, pač pa so odborniki predlagali, naj bi občina skušala doseči s podjetji sporazum, naj bi le ta vsako leto odstopila nekaj stanovanj zdravstvenim delavcem. A. T.

FRED LETNO KONFERENCO OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA KRANJ

Osem ur manj delovnega časa za 100 kg preje

Razgovor s tajnikom Občinskega sindikalnega sveta Škofja Loka tov. Janezom Dolinarjem

VPRAŠANJE: Gorenjska predilnica v Škofji Loki je med tistimi podjetji, ki so že lansko leto preizkušala sistem nagrajevanja po enoti proizvoda. Kakšne prednosti tega sistema so se pokazale v vašem podjetju?

ODGOVOR: V »Gorenjski predilnici« smo imeli nagrajevanje po enoti proizvoda že vse leto 1958 in smo do danes dosegli že lepe uspehe: medtem ko je bilo leta 1956 potrebnih za proizvodnjo 100 kg preje 36 delovnih ur, pa smo lansko leto za prav toliko preje potrebovali samo 28 delovnih ur.

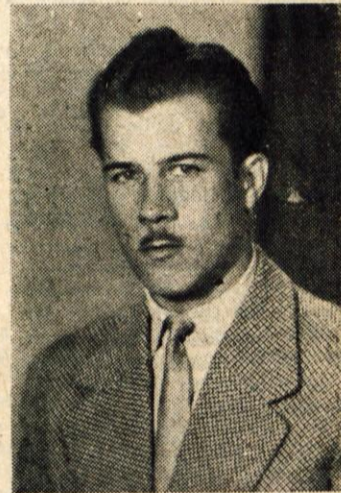
Enota proizvoda je v našem podjetju takozvana »ponderirana« tona, kar je v bistvu skupni imenovalec za ugotavljanje proizvodnje v tovarni. V takšni enoti proizvoda je bilo vsebovanih lansko leto 30.855 dinarjev osebnih dohodkov.

Na podlagi takšnega načina nagrajevanja smo dosegli, da je bilo v letu 1958 doseženih 4,4 več enot proizvoda na zaposlenega ter se je dohodek podjetja dvignil za 11,6%. Tolikšno povečanje dohodka je rezultat manjše porabe delovnega časa. Povprečni mesečni dohodki na enega zaposlenega pa so se s tem povečali za 1,95 odstotka.

Za leto 1959 je določenih za enoto proizvoda 31.756 dinarjev osebnih dohodkov, pri čemer je upoštevana tudi draginjska doklada iz lanskega leta.

Tudi v letošnjem letu bomo uporabili že preizkušen sistem nagrajevanja po enoti proizvoda

in ga še izpopolnili. Doseženi dohodek bomo obračunavali po obratih in po izmenah, kar bo še povečalo interes delavcev. V tarifnem pravilniku je določeno, kako bodo urejeni odnosi med posameznimi obrati, v njem pa (na

JANEZ DOLINAR
tajnik ObSS Škofja Loka

podlagi analitske ocene delovnih mest) so tudi določene točke za posameznega delavca, katerih vrednost bo odvisna od dosežene proizvodnje uspeha.

V podjetju smo imeli že doslej okrog 70% normiranih ael. Sedaj proučujemo možnosti, kako bi ta odstotek še povečali, tako da bi bilo čimveč delavcev plačanih od tega, koliko so naredili.

Razširjeni plenum ObO SZDL Bled

Perspektive družbenega razvoja morajo biti jasne

Na četrtkovem razširjenem plenumu občinskega odbora SZDL na Bledu so udeleženci temeljito razpravljali zlasti o političnih in gospodarskih problemih v občini. Poročila predsednika in sekretarja občinskega odbora SZDL in dokaj izčrpen in vsestranski razgovor o splošni problematiki v občini, zlasti pa o kmetijstvu, so v temeljnih obrisih precej jasno in prebrljivo nakazali osnovno smer v nadaljnjem družbenem razvoju v občini. Konference se je udeležilo okoli 120 občanov.

Predsednik ObO SZDL Bled, Franc Dijk je v prvem delu svojega poročila v kratkem prikazal osnovno dejavnost občinskega odbora SZDL. Za tem pa je govoril o gospodarskem razvoju, o doseženem narodnem dohodku, ki je v letu 1958 porasel za 16% v primerjavi s prejšnjim letom. Ko je poročal o uspeli lanskim turističnim sezonam, je dejal, da ugoden potek lanske sezone niso povzročile le dobre vremenske razmere, marveč predvsem temeljite in skrbne priprave in marljivo prizadevanje vseh ki se ukvarjajo z gostinstvom, turizmom in trgovino.

Tovariš predsednik je nadalje poudaril, kako važno je seznanjati državljanke s perspektivo gospodarskega in političnega razvoja v občini in republiku. Tako so se zaradi takšne nepoučenosti na Rečici številni prebivalci izrazili proti nacionalizaciji, prav tako je vzbudilo veliko negodovanja in kritike zamenjava zemljišč zaradi zadržitve nekdanje ekonomije s kmetijskim posestvom na Pristavi. Med ljudmi so se ob tej priložnosti že širile vesti, češ da predvidevajo nacionalizacijo kmetijskih površin, dejansko pa je bilo potrebno le zamenjati nekaj zemljišč SLP. To dejstvo kaže, kako malo so delavci in kmetje seznanjeni z osnovno smerjo našega kmetijstva.

Nadalje je tovariš Dijk govoril o pomenu sodelovanja med drugimi in kmečkimi proizvajalci, za tem pa o proizvodnosti v pod-

jetjih, o sistemu nagrajevanja, o dvigu storilnosti in zaposlovanju delovne sile, o krepitvi družbenega samoupravljanja ter o delitvi dohodka. Sekretar občinskega odbora SZDL, Janez Strgar pa je poročal o organizacijskih vprašanjih, o društvenem, vzgojnem in izobraževalnem delu, o športu in prosteviti.

Med razpravo je tovarišica Starotova seznanila prisotne z rezultati nedavne ankete, ki jo je pooblašena komisija izvedla med 400 ženami Bleda z namenom, da ugotovi, kakšno je mnenje žena o raznih aktualnih vprašanjih. Anketirankam so se soglasno izrekle za organizacijo gospodarskih servisov. Mnenja so, da bi bil tak ukrep zelo koristen in nujen. Prav tako so

želele, da bi blejski otroški vrtec podaljšal poslovanje tudi popoldne, ker številne matere želijo tudi v tem času oddati svoje otroke v varstvo. Samoupravni organ te ustanove je poskušal ustreči želji staršev, vendar je uprava Vrta nasprotovala želji staršev in šolskega odbora. V anketi so žene izrazile potrebo po intenzivnejšem kulturnem življenju; predvsem želijo, da bi uvedli pogostejše skupinske obiske koncertov, opernih in dramskih predstav v Ljubljani. Želijo tudi novo prodajalno mesa v Zagoricih, zavzele so se za boljše preskrbo s kvalitetnejšimi mlečnimi izdelki, s sadjem in zelenjavo itd. V razpravi je bilo poudarjeno, da je končno izdelan podoben elaborat za ureditev gozdnih in pašniških površin na Jelovici.

Z ločitvijo gozdov od pašnikov bodo predvidoma ukinjene planiški pašniki. V blejski občini bodo to ločitve izvedli najprej na Jelovici. Pri tem je prizadeta vas Ribno in Selo. S to zamisljo so že seznanjeni tamkajšnji kmetovalci.

Na plenumu je bilo med razgovorom posebej poudarjeno dejstvo, da bi ukinitev planiških pašnikov ne bila smotna, če ne bi hkrati urejali novih pašniških površin v nižinah. Hkrati pa bo potreba po povečati pridelek krme; to pa predvsem z uporabo večjih količin umetnih gnojil.

Ob koncu je bil sprejet predlog, da se poveča število članov občinskega odbora SZDL od dosedanjih 17 na 25.

jb

Ob 40-letnici KPJ

Barvni diafilm o Dražgošah

Okrajni odbor ZB v Kranju je izdelal osnutek scenarija za diafilm, ki opisuje prvo, večjo zgodovinsko borbo gorenjskih partizanov proti nemškemu okupatorju, ki je bila v začetku januarja v Dražgošah. Osnutek scenarija so že razposlali vsem udeležencem takratne borbe z željo, da bi že k napisanim ugotovitvam dodali svoje pripombe in dopolnila oziroma kontrolirali točnost izdelanega osnutka. Tako, vsaj upamo, bodo dogodke takratnih herojskih dni čim točneje ugotovili.

Na osnovi dokončnega scenarija bodo izdelali barvni diafilm. Ta bo namenjen predvsem za šole. Hkrati, ko bodo otroci poslušali iz magnetofona opis borbe, bodo tudi gledali slike in si tako lažje predstavljali veličino bojev v Dražgo-

šah in veličine NOB sploh.

To je prvi resnejši poskus, kako mladino nazorno seznanjati z revolucijo. Odbor za proslavo 40-letnice KPJ pripravlja tudi širši opis vseh važnejših dogodkov na Gorenjskem iz delavskega gibanja. Predvsem so opisani mnogi dogodki iz NOB; glavni značilnejši boji z okupatorjem, množično streljanje talcev in internacije, rast prvih narodov ljudske oblasti itd. Tudi to gradivo bodo, ko bo dokončno preverjeno in urejeno, poslali vsem šolam in drugim organizacijam. Zlasti v letošnjem jubilejnim letu KPJ in SKOJ naj to gradivo prispeva k obujanju spominov na revolucionarno pot našega naroda in spoznavanju naše mladine o nedavni trdi, krvavi, a slavni preteklosti. K. M.

Preprečujemo nalezljive bolezni s cepljenjem

Te dni so se po naših mestih in vaseh pojavili lepaki, ki pozivajo starše, da pripeljejo svoje otroke k cepljenju proti davici. Marsikdo se bo vprašal, čemu to in čemu vsa ostala cepljenja proti nalezljivim boleznim? Marsikdo se bo skušal zaradi nepoučenosti, pogostejše zaradi malomarnosti, izogniti cepljenju. Zato ne bo odveč, če spregovorimo o nalezljivih boleznih in o njihovem preprečevanju s cepljenjem.

Nalezljive bolezni se dandanes tudi v evropskih deželah še vedno pojavljajo in je še vedno velika možnost, da se nekatere od njih od časa do časa v večji ali manjši meri razširijo in terjajo svoje žrtve. Zalostna resnica je, da se tega zavemo šele tedaj, ko je že prepozno. Dostikrat — ko je postal žrtev naš otrok, mi sami ali pa nekdo iz bližnje okolice. Tega se zavemo takrat, ko je bolezen napadla veliko število ljudi: ko izbruhne epidemija. Tedaj pa je največkrat že prepozno. Ne pozabljamo, da je še mnogo obolenj, kjer tudi najodobnejša zdravila in načini zdravljenja ne dajo zadovoljivih uspehov in je izid bolezni — smrt ali težka invalidnost. Pravilo, da je bolezen bolje preprečiti kot zdraviti, še vedno velja.

Izolacija bolnika, ki bi utegnil okužiti okolico, dezinfekcija, higijena, krepitev telesne odpornosti s pravilno prehrano, športom in podobno, so učinkovita sredstva za preprečevanje bolezni, vendar vedno ne zadoščajo. Vzemimo na primer klicnosca, t. j. osebo, ki nosi v sebi klice in jih širi, sam pa ni bolan. Ali osebo, ki se je že okužila, pa še ni zbolela; pravimo, da je v dobi inkubacije, t. j. v dobi, ki je potrebna od okužbe do izbruha bolezni. Vzemimo tudi primer oslovskega kašlja, ko otrok v začetku kašlja kot pri vsakem drugem navadnem prehladu in je brez laboratorijskih preiskav nemogoče točno ugotoviti, da gre za oslovski kašelj, pa čeprav je ravno tedaj najbolj nevarna za okolico. Iz teh razlogov je cepljenje

še vedno najboljša in mnogokrat tudi edina uspešna metoda zaščite pred nekaterimi nalezljivimi boleznimi.

PROTI KATERIM BOLEZNIH BODO LETOS CEPILI NAŠE OTROKE

Marca s kombiniranim cepivom proti davici in tetanusu, aprila proti kozam, maja in junija proti otroški paralizni, jeseni pa bodo cepljeni otroci, rojeni leta 1958, s kombiniranim ali polivalentnim cepivom proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju. Kombinirano ali polivalentno je tako cepivo, ki povzroči tvorbo zaščitnih snovi ali protiteles proti mnogim boleznim. Z enim vdomom se torej lahko zaščiti proti dveh, trem ali štirim obolenjem. Zadostno in trajnejšo zaščito pa je moč doseči edino z večkratnim cepljenjem. Zato je skoraj brez pomena cepiti otroka le enkrat; ponovno cepljenje je ravno tako važno kot prvo.

Cepljenje proti davici, kozam, tetanusu in oslovskemu kašlju je po zakonu obvezno in je izostanek kazniv. Na žalost pa je kljub temu odziv na nekaterih področ-

jih zelo slab. Tako je bilo v Kranju cepljenih proti davici

- 1. 1955 40% obveznih otrok
- 1. 1956 50% obveznih otrok
- 1. 1957 62% obveznih otrok
- 1. 1958 64% obveznih otrok

Posledica malomarnega odnosa do cepljenja je 20 primerov davice konec preteklega leta; od teh sta 2 umrli. Nobeden od njih ni bil cepljen.

Lani je bilo v Sloveniji 6942 primerov oslovskega kašlja, od katerih jih je 13 umrlo. K sreči so zbolevali že malo starejši otroci, sicer pa štejemo oslovski kašelj med otroške nalezljive bolezni z največjo smrtnostjo. Saj znaša ta v prvih mesecih življenja 90%, v prvem letu na splošno 50%. V petem letu pa manj kot 1%.

Obolenja koz pri nas že dolgo vrsto let ni bilo. Z ozirom na tesnejše gospodarske, kulturne in politične stike z deželami Afrike in Azije, kjer ta bolezen še vedno razsaja, pa bi se utegnili zgoditi, da se lepega dne razširi tudi pri nas, če ne bi bili s cepljenjem zaščiteni. Vzemimo n. pr. Heidel-

berg v Zapadni Nemčiji, kjer so po več desetletij imeli preteklo jesen epidemijo koz. Tja jih je zanesel nekdo, ki je prispel iz Indije.

Tetanus ni zelo pogosto bolezen, ima pa veliko smrtnost, saj umre polovica obolelih. Okuži se skozi rano, ta je pa večkrat, posebno pri otrocih, tako neznačajna, da jo komaj zaznamo. Pomislimo samo, koliko manjših in večjih poškodb utrpel stopalo otročiča, ki teka poleti naokoli bos.

O zaščitnem cepljenju proti otroški paralizni je bilo pred kratkim mnogo napisanega. Omenil bi le, da je bilo leta 1956 v Sloveniji 251 primerov te nevarne bolezni, lani, ko so bili otroci cepljeni, pa le nekaj primerov. Verjetno tu ne gre le za golo slučajnost.

Posameznih vabil za cepljenje proti davici in otroški paralizni zdravstvena služba ne bo pošiljala. Zeleli pa bi, da se starši ob zgoraj navedenih ugotovitvah zamislijo in z discipliniranim odzivom k cepljenju pokažejo stopnjo svoje zdravstvene kulture.

Dr. J. Turk

KRAMLJANJA OB MALICI

Rahlo se je dani. Ura na gimnaziji je s svojimi kazalci neprizanesljivo priganjala ljudi. Vsaka minuta proti šestim je ljudi vznemirila. Skakali so iz avtobusov in z oguljenimi aktovkami hiteli proti tovarnam in delavnicam, hiteli so kolesarji, pešci na pločnikih so pospešili korak, iz vrste za kavo v Mlečni restavraciji se je izmaknilo nekaj mladink.

»Ne utegnemo več, ne smemo zamuditi,« so šepnile in izgubile za vogalom.

Zaropotali so stroji, zavrteli so se čolnčki, zaplesali švedri. Nov delovni dan se je začel.

Ob strojih so ljudje-delavci: visoki, nizki, mladi, stari, rdeči, bledi, Krpanovih pleč in otroških potez — pač ljudje.

Ob stran te razlike! Spustimo se rajši v drugo, čeprav osebno stvar — njihovo prehrano. Nekateri so doma jedli belo kavo s kruhom, drugi samo »nekaj popili«, tretji so se »odteščali« z dimom, naslednji ima v aktovki jabolko, kruh z marmelado...

»Nesramnost!« bi upravičeno rekli, če bi jim brskali po torbicah in aktovkah, spraševali, kaj jedo doma... Zato smo se omejili samo na njihove malice ob polurnem odmoru.

Nekje je nepričakovano zazvonilo. Iz temnih hodnikov, po ozkih stopniščih, preko dvorišč in ploščadi so se vsuli delavci. Odmor! Vsa tovarna »Sava« je nenavadno oživila. Mize v menzah so se polnile s krožniki, kruhom...

»Jeste vsak dan enolončnico?«

»Skoraj zmeraj,« je odgovoril

starejši delavec. »Prav navelič sem se tega. Brez take malice ne bi mogel.«

Tisto dopoldne je bila fiziološka juha. Delavci so jo s tekotom jedli. Mlajši so pojedli zraven še dva kruha.

Da bi zvedeli kaj več, smo poiskali še druge ljudi v podjetju. Ze več let je tega, ko stalno kuhajo tople malice. Ob 10. uri dopoldne in popoldne so enolončnice, pa tudi mrzla hrana.

»Kakšna je cena?«
Cena pravzaprav je dvojna: prava in tista, ki jo plača delavec. Topli obroki povprečno stanejo 45 dinarjev. Delavec pa plača samo 30 din. Ostalo prispeva sindikalna organizacija.

»Koliko delavcev se te menze poslužuje?«

Kot so povedali veliko, morda največ med vsemi kranjskimi podjetji. Na Gaštelju se hrani ob odmorih povprečno 80 odstotkov zaposlenih, tu v mestu kakih 70 odstotkov.

V tovarni IBI, onstran Kokre so se bili pravkar vrnili na delo po polurnem odmoru. Pokazali so menzo. Lep, čeden prostor kot malone nikjer po drugih kranjskih tovarnah. Samo škoda — kuhinja je oddaljena! Krožnike nosijo daleč preko dvorišča.

»Naš delavski svet je sklenil, da mora dobiti vsak zastoj mleko ali čaj in kos kruha. Denar za to imamo. Samo kuharice, ženske še nimamo, da bi to kuhala, pripravljala.« Tako so nam povedali. Do zdaj so plačali mleko (2 del) in kos kruha 15 din. Kakih 60 teh porcij izdajo vsak dan. Prav toliko tudi suhih obrokov: kloba, sira... Te porcije so po 45 dinarjev.

Ob neki priliki so izvedli tudi anketo med delavci, in sicer o tem, ali naj podjetje iz skupnega »žepca« podpira to menzo, ali naj bi postavili komercialno ceno. Od 135 vprašanih jih je 107 odgovorilo, da je treba s hrano pomagati delavcem. Zato je tudi delavski svet sprejel sklep o brezplačni delitvi mleka ali čaja.

Zelo lepo. Toda razočaranje je sledilo. Niti polovica zaposlenih se ne poslužuje menze. Samo kakih 35 do 40 odstotkov, kot so računsko ugotovili, redno je v menzi.

»Zakaj? Je morda predrago, ni dobro?«

Delavke niso jasno odgovorile. Na upravi pa pravijo, da je to vpliv podeželja. Mnoge delavke se vozijo iz okoliških vasi. S seboj nosijo na delo domači kruh, mesnine in drugo.

Danes svinjska jetrca! Tak napis z debelimi črkami je visel ob vhodu v tovarno »Inteksa«.

Kakšna so ta jetrca? Ob vaju v prostorno menzo se

je nabralo več delavcev. Toda vrsta se je kar hitro krajšala: druga za drugo so mlade tkalke in delavci z okornimi, počasnimi toda previdnimi koraki nosili krožnike izpred kuhinje v veliko jedilnico. Prijetno, mikavno je dišalo. To je bil topli obrok.

Na nasprotni strani jedilnice je bilo še nekaj skupin. Tam so izdajali mleko in kavo a na drugem okencu klobase, sir...

»Kakšne so cene?«
»Tople malice, kot danes svinjska jetrca, so zmeraj po 35 dinarjev. Ostalo po realnih cenah, klobase toliko kot pri mesarju itd. Se pravi, brez režije.«

V menzi »Inteksa« preden bodo prišli obedovat

»Tu kuhamo tudi kosilo,« so se povedali. Kakih 200 obrekov kosil in približno 120 večerij. Za kosilo z juho in solato ali kompotom vred plačujejo delavci 55 dinarjev, za večerjo 35 dinarjev.

»Ni drago,« smo pritrjevali. Prav zato, si nismo mogli tolažiti, zakaj tudi ob taki ceni hodi v to menzo tako malo število delavcev, na kosilo in večerjo.

V »Iskri« je prav te dni veliko govora o njihovi restavraciji. Kritizirajo, ker so v njihovi restavraciji podražili kosila in večerje za približno 45 odstotkov. Kosilo (boljše) stane zdaj tam 110 dinarjev.

»Imajo delavci Iskre tudi menze?«

»Seveda!« so zatrjevali.

»Koliko malic izdajate dnevno?«

O tem ni evidence. Iz vseh oddelkov hodijo v restavracijo pred odmorom in nosijo delavcem malice: sir, salamo, polnjene žemlje in drugo. Poleti gre mnogo jogurta. Zdaj izdajo tudi do 80 litrov čaja. Razen tega pripravljajo še tople malice, enolončnice. Te so po 40 dinarjev. Kakih 200 delavcev se jih poslužuje.

Eдина večja tovarna v Kranju, ki še nima urejene menze, je Tiskanina.

»Sedaj delamo menzo! Če bo prav, jo bomo odprli za 1. maj. Toda zdaj nimamo prostorov za to,« so pojasnjevali.

Toda po oddelkih tovarne so posebne posode, kjer si delavci lahko ob vsakem času privoščijo črne kave, ali čaja. Drugega nič.

»Voda je slaba in za žejo je boljše, da pijejo pripravljeno pijačo. Zato tudi ni posebno sladka — pač zgolj za žejo.« Zato tamkajšnje delavke težko čakajo, da bodo odprli menzo.

Dokaj drugače — bolje, pa so

postrežene delavke v Spiku. V mali toda dobro opremljeni menzi so bile zadnje delavke. Odmor je bilo že konec.

Največ, kot so povedali, jedo enolončnico ob dopoldanski izmeni. Ta stane 35 dinarjev.

Kakšne so te enolončnice? Pokazali so tedenski jedilnik:

golaš s polento; zelje s fišolom; makaronovo meso s solato; sladko zelje z mesom; rižota in solata; polpeta s solato.

Samo še juha in bilo bi pravo kosilo.

»Koliko jih hodi na te enolončnice?«

»Več kot prejšnji mesec. Kakih 90. Toda kolektiv ima 400 delavcev. Dnevno izdajo še kakih 25 litrov mleka in tudi precej suhih malic. Vendar, večina ob pavzah sega še v svoje cekarje in aktovke.«

Pot je vodila naprej, naprej mimo manjših kolektivov, mimo raznih obrtnih delavnic, trgovin in ustanov. Tudi tu so prav tako delavci-ljudje. Morda bi radi tako enolončnico kot jo imajo v večjih podjetjih, toda... Prizadeti so zelo, ker so v manjših podjetjih. Morda tudi zato, ker doslej niso resneje razmišljali o tem.

K. M.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 16. MARCA

- 8.05 Orkestralna matineja.
- 9.00 Pisani zvoki z Dravskega polja.
- 9.20 Umetne in narodne pesmi poje obrtniški moški zbor »Enakost« iz Kranja p. v. Viktorja Fabianija.
- 10.45 Češki zabavni ansambl.
- 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Sem Ribničar Urban.
- 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Milena Lekšan: Kako bomo dosegli bogate pridelke v sadjarstvu.
- 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — dr. Jože Potrč: O narodnem heroju Jožetu Lacku.
- 14.35 Skladbe za harfo.
- 15.40 Listi iz domače književnosti — Bratko Kreft: Balada v prozi.
- 16.00 V svetu opernih melodij.
- 17.15 Srečno vožnjo! (šoferjem na pot)
- 18.15 Poje Ljubljanski okt.
- 18.30 Športni tednik.
- 20.00 Skozi Pariz z Lino Renaud.

TOREK, 17. MARCA

- 8.05 Poje akademski zbor »Tone Tomšič« p. v. Janeza Boletar.
- 9.40 Igra Kmečka godba.
- 10.10 Dopoldanski spored priljubljenih solističnih skladb.
- 10.45 Za dom in žene.
- 11.30 Oddaja za otroke a) Podelili so Levstikove nagrade, b) Otroci pojo in igrajo.
- 12.15 Kmetijski nasveti: ing. Mirko Peternel: Izboljšati moramo rejo mesnatih prašičev.
- 12.25 Izbrali smo za vas.
- 13.50 Mojstra klasične opere.
- 14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
- 15.40 Humoreska tega tedna — André Mamrois: Slikarjevo rojstvo.
- 16.00 Za glasbene ljubitelje.
- 18.00 Družinski pogovori.
- 18.45 Domače aktualnosti.
- 20.00 Zborovske skladbe romantičnih skladateljev.

SREDA, 18. MARCA

- 8.05 Zabavala vas bosta orkestra Robert Farnon in Paul Weston.
- 9.15 Domače polke in valčki.
- 9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe.
- 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Vladimir Jenko: Razširimo gojitev topola in vrbe.
- 12.45 Hammond orgle v ritmu.
- 13.30 Solistične skladbe Matije Bravničarja in L. M. Škerjanca.
- 14.45 Igra kvintet Jožeta Kampiča.
- 15.40 Novost na knjižni polici — Cronin: Križarjev grob.
- 16.00 Koncert po željah.
- 17.10 Sestanek ob petih.
- 18.00 Kulturna kronika.
- 18.35 Poje Doris Day.
- 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.
- 20.00 Gioacchino Rossini: Italijanka v Alžiru, opera v dveh dejanjih.

ČETRTEK, 19. MARCA

- 8.05 Jutranji spored solističnih skladb.
- 8.40 Potopiši in spomini — A. Broise Volland: Spomini trgovca s slikami — IV.
- 9.25 Arije iz oper Giuseppa Verdi.
- 10.10 Zvočne razglednice.
- 10.40 Kvintet »Niko Stritof« ob spremljavi »Stirih fantov«.
- 11.30 Oddaja za cicibane.
- 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Mirko Sušteršič: Podiranje drevja.
- 12.25 Odlomki iz francoskih oper.
- 13.30 Leo Delibes: Silvija, baletna suita.
- 14.15 Turistična oddaja.
- 15.40 Na platnu smo videli.
- 16.00 Iz arhiva zabavne glasbe.
- 17.10 Glasbene uganke.
- 18.00 Četrtna reportaža.
- 18.45 Radijska univerza — dr. Metod Mikuz: Politični položaj v Jugoslaviji ob nastanku KPJ.
- 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 20. MARCA

- 8.05 Igra trio Bardorfer.
- 8.40 Zvoki za zabavo in razvedrilo.
- 9.45 Pozdravi za mlade risarje.
- 11.00 Za dom in žene.
- 11.10 Domači zabavni ansambl.
- 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Vera Marentič: Izobraževanje žena v kmetijskih poklicih.
- 13.30 Maria Caniglia kot Amelia in Tosca.
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Pazi, stresi!
- 15.40 Iz svetovne književnosti — Karl Ewald: Zemlja in košmet.
- 16.00 Petkovo glasbeno popoldne.
- 17.25 Zabavni potpourri.
- 18.10 Umetne in narodne pesmi poje ženski zbor »France Prešeren« p. v. Petra Liparja.
- 18.30 Iz naših kolektivov.
- 20.15 Tedenski zunanji politični pregled.
- 21.20 Oddaja o morju in pomorščakih.
- 22.15 Nočni operni koncert.

SOBOTA, 21. MARCA

- 8.05 »Mladina poje«.
- 8.30 Lahka glasba.
- 9.30 Melodije, ki jih radi poslušate.
- 11.00 Franz Schmidt: Četrta simfonija.
- 11.45 Pionirski tednik.
- 12.00 Koroške narodne poje Režika Koritnik.
- 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Maks Ileršič: Kako preidemo na nastavni panj.
- 12.25 Vesele citre.
- 13.30 Gostje iz Makedonije.
- 13.50 Pozdrav pomladi.
- 14.15 Športna reportaža.
- 15.40 S knjižnega trga.
- 16.30 Melodije za razvedrilo.
- 17.30 Mahnen glasbeni mozaik.
- 18.00 Jezikovni pogovori.
- 18.45 Okno v svet: Kapital ne pozna domovine.
- 20.00 Pokaži, kaj znaš.
- 21.30 Zabavni zvoki.

VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milan Batista

Most v plamenih

113

Takoj za tem je Nемец še ustrelil proti Stricu — ampak ne bomba, ne strel partizana nista zadela. Zdaj se je Nемец pognal po bregu navzdol s tako naglico, da ga nihče ni mogel dobiti na muho. Hrup je opozoril tudi spodnjega stražarja — ampak ta ni šel pogledat, kaj se na mostu godi, temveč jo je ucvril po soteski Završnice, zbegano skakajoč sem in tja.

114

Samo sto metrov od mostu je bila v stari hiši z debelimi zidovi nemška postojanka, utrjena z bunkerji in strelskimi linami. Takoj potem, ko je na mostu počila stražarjeva bomba, se jih je nekaj vsulo skozi prednja vrata — morebiti so hoteli na pomoč stražarju, najbrž so pa hoteli zbežati. Komaj so pokazali nosove, se je vsulo po njih iz partizanske strojnice...

115

Potem so Nemci skozi okna streljali tja v noč, ampak to partizanov ni motilo. Pol ure so nosili les, drva in deske, na most, vse skupaj polili z bencinom, zažgali in se umaknili nazaj pod Stol. Most je zgrmel v sotesko in ves promet je bil ustavljen za štirinajst dni. Bataljon je bil pohvaljen, Nemci pa so besneli. Izmišlili so si krvavo maščevanje.

116

1. julija so iz begunjskih zaporov pripeljali trideset talcev in jih postavili pred škarpo ob cesti. Talci so stali drug ob drugem in čakali, da jih postrele vojaki, ki so na korak razdalje stali na nasprotnem robu ceste. Med talci je bil tudi partizan Šiška, ki so ga Nemci ujeli. Nena doma se je pognal med dvema vajakoma preko škarpe v globino.

V STROJU ŠPORT

Sodnik odločil tekmo

Maribor : Triglav (Kranj) 3 : 1 (0 : 0)

Maribor, 15. marca. Tekma slovenske conske lige — Igrišče Maribor — Gledalcev 2000 — Tekmo sodil Gvardjančič iz Ljubljane

Tekmo, ki je bila hitra in ostra, je v drugem polčasu odločil v korist Maribora pravzaprav sodnik Gvardjančič, ker v 61. minuti ni izključil iz igre igralca Maribora Pirca, čeprav je le-ta napravil prekršek nad vratarjem Triglava Dagarinom. Minuto nato pa je brez predhodnega opomina izključil za neznamenit prekršek iz igre igralca Triglava Brezarja. Igralci Triglava, ki so bili že tako zmedeni zaradi nesrečno prejetega gola v 60. minuti, so po tej sodnikovi napačni odločitvi še bolj popustili in v 66. minuti je Vidic že drugič potresel mrežo Triglava. V 70. minuti je sodnik zaradi dozdevnega prekrška prsodil 11-metrovko v korist Maribora. Le-to je realiziral Pirc. Ko

pa je bil nekaj minut pozneje Mihelič iz Kranja zrušen v kazenskem prostoru Maribora, je sodnik prisodil samo kot v korist Triglava. V 83. minuti je Mihelič na predložek iz kota dosegel častni gol za Triglav.

V prvem polčasu je igra potekala v glavnem na sredini igrišča. Terensko so bili Mariborčani nekoliko boljši, pred vrati pa so bili igralci Triglava nevarnejši, saj so izsilili kar tri kote, medtem ko Mariborčani streljali le enega. Po

odmoru so bili igralci Triglava v prvih minutah igre celo v premoči. V enem izmed napadov Triglava je Brezar I. zadel prečko. Po zgoraj omenjeni sodnikovi odločitvi pa je igra zgubila na lepoti, saj so se morali igralci Triglava vse do 84. minute, ko je sodnik končno izključil tudi Pirca, samo braniti.

V vsakem primeru igralci Triglava zaradi neobjektivnega sojenja niso mogli izbojevati boljšega rezultata. -lk

Branik (Maribor) : Jesenice 2 : 1 (0 : 1)

TESNA ZMAGA BRANIKA

Jesenice, 15. marca.

Igrišče Jesenic, vreme sončno in ugodno za igro. Gledalcev okoli 400. Strelci golov — za Branik v 61. in 77. minuti Cekov, za Jesenice pa v 37. minuti Hribar. — Sodnik Vili Aljančič iz Ljubljane. Za današnje srečanje med Branikom iz Maribora in Jesenicami je vladalo na Jesenicah veliko zanimanje. Favorit je bil vsekakor Branik, ki je tudi zmagal. Začetni udarec so imeli igralci Jesenic in takoj prešli v napad. Ze druga minuta bi bila lahko usodna za Branik, vendar Jeseničani dobre situacije za gol niso izkoristili. Prvih 15 minut je bila igra povsem enakomerna, kmalu zatem pa so Jeseničani prevzeli pobudo v svoje roke, tako, da je Branik le s težavo odbijal njihove napade. V

37. minuti je nastala pred golom Branika velika gneča tako, da je bil fauliran srednji krilec Jesenic in sodnik Aljančič je dosodil 11-metrovko, ki jo je realiziral Hribar. Jesenice so tako prešle v vodstvo z 1:0. V drugem delu igre so imeli besedo Jeseničani le nekaj minut v začetku in so nato zaradi pomanjkanja kondicije pustili. To so Branikovi igralci izkoristili, prevzeli pobudo ter popolnoma nadigrali Jeseničane. V 61. minuti je leva zveza Branika — Cekov izenačil in v 77. minuti povedel isti igralec Branik v vodstvo in s tem tudi postavil končni rezultat 2:1.

M. Z.

NAMIZNI TENIS

FINALE

EKIPNEGA PRVENSTVA LRS V NAMIZNEM TENISU BO NA JESENICAH

V soboto, 21. in v nedeljo, 22. marca bo na Jesenicah finale ekipnega prvenstva v namiznem tenisu za leto 1959, ki bo določil ekipnega prvaka Slovenije. Nastopilo bo 8 ekip; Ljubljana in Odred kot člana I. zvezne lige; Jesenice, Triglav in Maribor pa kot člani II. zvezne lige. Poleg omenjenih se bodo borile tudi za ostala tri mesta številne ekipe in sicer s predtekmovanji. Doslej so bile najuspešnejše ekipe Fužinarja iz Raven, Mladosti iz Kranja in Partizana iz Skofje Loke. Po dosedanjih uspehih sodeč bo letošnji slovenski prvak ekipa Ljubljane v postavi Tomažič, Kern in Zajc, medtem ko so ekipe Triglava, Odreda, Maribora in Jesenic zelo izenačene in je težko predvideti njihov vrstni red. Jeseničani lahko računajo na dober plasman, če jim bo uspelo ponoviti podvig iz tekmovanja v zvezni ligi. Igre obetajo biti zelo ostre in napete, zato pa tembolj zanimive in bodo ljubitelji bele žogice lahko prišli na svoj račun. U.

Vzhodni Nemci v Kranju

V sredo je bil v Kranju spel kvaliteten mednarodni kegljaški dvoboj. Ženska in moška ekipa kranjskega Triglava se je srečala z Einheimom iz Vzhodne Nemčije. V moški ekipi Einheita nastopajo tudi člani državne reprezentance, ki je lani osvojila svetovno prvenstvo. Med tekmovalci je tudi eden najboljših kegljačev na svetu Luther, ki je pred kratkim dosegel na tekmovanju v Dresdenu rezultat 1002 keglja, kar je neuraden svetovni rekord.

Zato je razumljivo, da je zlasti za dvoboj moških ekip veljalo precejšnje zanimanje. Prostor za gledalce je bil v resnici nabito poln vnetih navijačev kranjskih kegljačev, ki tudi tokrat niso bili razočarani. Ženska ekipa Triglava ni imela dosti upanja na zmago, saj so Nemke v Ljubljani dosegle odlične rezultate. Kranjčanke so dvoboj izgubile za 53 kegljev, najboljše pa je bila Rozmanova s 393 keglji.

Moška ekipa je nastopila oslabljena, brez Starca, kljub temu pa je bilo pričakovati, da bodo gostje imeli precej opraviti z domačini. Prva dva tekmovalca Einheita sta povedla za 27 kegljev, Lado Am-

brožič in Žiberna sta to razliko nadoknadila in celo prinesla prednost Triglavu za 33 kegljev. Največje zanimanje je bilo za nastop zadnjih 4 tekmovalcev, ko je za Einheit nastopil Luther, za Triglav pa Martelanc. Pričakovali smo ostro borbo med najboljšima tekmovalcema obeh ekip. »Mato« je že v začetku krepko potegnil in pustil Luthra, ki tokrat ni imel svojega dneva, precej za seboj. Tudi ekipno so Kranjčani dosegli zelo dober rezultat in prehiteli goste za 74 kegljev. Pripomniti pa je treba, da je bil to že četrti nastop Einheita v petih dneh, ki je nedvomno precejšen napor. Gostje so bili že utrujeni, kar se je poznalo tudi na rezultatih.

Rezultati: Ženske: Einheit 2252 (Schmidt 377, Weidensdörfer 385 Ulbricht 372, Ettlert 379, Kluger 377, Horn 362), Triglav 2199 (Čadež 381, Engelmann 334, Mihelič 352, Stopar 376, Rozman 393, Kavčič 363); — moški: Triglav 5000 (Turk 804, Kordež 831, Žiberna 849, Ambrožič Lado 820, Miro Ambrožič 808, Martelanc 888), Einheit 4926 (Schulze 847, Vogelsang 815, Töppel 787, Wasner 822, Luther 828, Körner 827). L. S.

Smrt zaslužnega moža

Šolah v mestu v nedeljo, dne 22. marca t. l. od 8. do 12. ure. Vpisati je treba vse otroke, rojene leta 1952 in januarja ter februarja 1953. leta.

Vpisovanje bo na vseh osnovnih šolah v mestu, v Stražišču in na Primorskem po določeni rajonizaciji.

K vpisu prinesite matični list otroka.

Na rateško-planiškem pokopališču smo 7. marca pokopali uglednega, po vsej Gornjesavski dolini poznane, 74-letnega Ratečana — Antona Kavalarija.

Pokojnik je bil vesten, marljiv in napreden kmet. Med nemško okupacijo so aretirali njegovega starejšega sina Antona kot pristaja OF in ga odpeljali v zloglasne Begunje; izgubil je tudi najmlajšega sina Bogomila, ki je kot borec za svobodo slovenskega naroda padel na Krasu.

V svoji globoki vni za procvit in blagor svoje vasi se je zavzel, da so v Ratečah zgradili mlekarno, gradil je nov vodovod in speljal kanalizacijo po vasi — dela, ki še niso končana, in jih bo moral mlajši rod nadaljevati in dokončati.

NESREČE

KONJA JE PRIVEZAL ZA AVTO

V četrtek ob pol treh popoldne je kmet Jerc Joža z Luž št. 6 privezal svojega konja, vpreženega v voz — zapravljiček na desno stran tovornega avtomobila S-3414, last podjetja »Klasje« Kranj, ki je parkiriral pred mlinom v vasi Breg Sofer tovornega avtomobila Božo Mihelič tega ni opazil, zato je, kot običajno, odpeljal. Peljal je približno 10 metrov daleč in vlek konja z vozom za seboj. Potem pa je voz z desnim kolesom zadel v kup zloženih desk, zaradi česar se je vrv, s katero je bil konj privezan, strgala. Konj je dobil po rebrih na levi strani le manjšo prasko. Po izjavi kmeta Jerca je škoda za približno 3000 dinarjev.

NESREČA PRI PREHITEVANJU

Po cesti I. reda proti Radovljici in Lescam se je v sredo ob 9.30 uri peljal z avtomobilom »Fiat 600« Andrej Dolinar z Jesenic. Ko je peljal mimo odcepa za Radovljico, se je pri prehitevanju kolesarja hotel umakniti, pri tem pa ga je zaneslo, zadel je v občestni kamen in se prevrnil. Telesnih poškodb ni bilo, škoda na avtomobilu pa cenijo na približno 50.000 dinarjev.

Z AVTOM V HIŠO

Avto kamniške pekarnice, s katerim prevažajo kruh, se je v Martrovi ulici zaletel v vogal hiše na križišču Ozke ulice. Avto je utrpel precejšnjo škodo.

Novinarji na smučarskem tekmovanju v Zakopanah na Pojskem

V torek, 17. marca, bo odpotovala skupina naših novinarjev na tradicionalne mednarodne smučarske tekme poklicnih novinarjev v Zakopane na Poljsko. Tam se bo

Prvenstvo je osvojil, kot je bilo pričakovati, mojstrski kandidat Srdjan Bavdek. Njegova zmaga ni bila nikoli vprašanje, saj je vse skozi vodil na tabeli. Za njim so

Del naše novinarske reprezentance na lanskem tekmovanju v Bayrischzellu.

do pomerili s kolegi iz 14 ali 15 držav v slalomu in veleslalomu. Letos pričakujejo tudi prvič udeležbo novinarjev — smučarjev iz vzhodnih dežel, med drugim Madžare, Čehe in Ruse. To bo že V. mednarodno srečanje poklicnih novinarjev, ki ima razen športnega tudi pomembno družabno vlogo. Na teh tekmah se zbere vsako leto lepo število novinarjev iz skoraj vseh evropskih dežel, pa tudi ameriški novinarji, akreditirani v evropskih prestolnicah.

doslej sodelovali na vseh tekmovanjih in nas častno zastopali. Na III. tekmovanju, ki je bilo pri nas predlanskim, v Kranjski gori, so bili prvi, lani v Bayrischzellu v Zap. Nemčiji pa drugi. Kako bo letošje, je težko reči. Zima našim smučarjem ni bila naklonjena, pa tudi novinarjem ne. Na 3-dnevni pripravih na Vršiču so sicer pokazali napredek napram lanskemu letu, vendar jim manjka kondicije in boljših priprav. Želimo jim srečno pot in kar največ uspeha. -k

MALI OGLASI

Zamenjam eno in pol sobno stanovanje v Ljubljani za dvosobno v Kranju. Ponudbe oddati v oglasni oddelki pod »Dogovor«. 2714

Visoko nagrado dam tistemu, ki mi preskrbi komfortno dvosobno stanovanje v Stražišču ali v Kranju. Enako tudi kupim, ali dogradim. Naslov v oglasnem oddelku. 2431

Prodajam ročni pletilni stroj znane »Irena«. Dobi se pri Stanonk Francka, Reteče 52, Škofja Loka. 2738

Prodajam Lambretto v zelo dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku. 2736

Prodajam 3 nova okna, zapravljiček na oljne osi in konjsko sedlo. Ambrožič, Ljubno. 2740

Prodajam samsko spalnico, orehova imitacija. Naslov v oglasnem oddelku. 2741

Prodajam plemenskega merjasa 7 mesec starega. — Bitenc Janez, Breg, pošta Križe

Električni štedilnik s pekačem, emajliran, nov, prodajam. Naslov v oglasnem oddelku. 2743

Prodajam lahek zapravljiček, lahek kmečki voz, konjsko opremo, železo in vzmeti za voz (derico) vse v dobrem stanju. Vprašati pri Fišer, Radovljica. 2744

Prodajam novo moško italijansko kolo. Naslov v oglasnem oddelku pod »Ugodno«. 2745

Industrija obutve »Planika« Kranj sprejme takoj v učno dobo: vajenca za telefonsko fino mehniko, vajenca za mizarsko delavnico, vajenca za elektro delavnico in 2 vajenca za mehanično delavnico. Prijave sprejema »Planika« do 25. 3. 1959. 2746

Kovaškega vajenca sprejemem. — Prehrana v hiši. Perič K., Naklo. 2747

Kupim klavirsko harmoniko v dobrem stanju za 70 do 90 tisoč dinarjev. Naslov v oglasnem oddelku. 2748

OBJAVE

OBJAVA

za vpis novincev v šolo Svet za šolstvo ObLO Kranj obveščata prebivalstvo, da bo vpisovanje novincev na vseh osnovnih

RAZPIS

Na podlagi 33. in 37. člena Zakona o javnih uslužbencih FLRJ razpisuje razpisna komisija OA Iskra naslednja delovna mesta:

1. Zdravnik splošne prakse z opravljenim strokovnim izpitom in po možnosti z nekaj prakse v obratni ambulanti.

2. Stomatolog ali zobar z nekaj leti prakse.

3. Nižji zdravstveni tehnik — zobna asistenta. Temeljna plača po uredbi, položajna plača po Pravilniku OA Iskra.

Pravilno kolkovane prošnje naslovite na obratno ambulanto Iskra Kranj do vključno 15. aprila 1959.

Obratna ambulanta Iskra Kranj

RAZPIS

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri »ISKRI«, tovarni elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov Kranj razpisuje delovna mesta za:

1. Konstrukter — strojni tehnik za instalacijski material in nizkonapetostna industrijska stikala. Zaželen je praksa na tem področju, ni pa pogoj za sprejem.

2. Elektrotehnik za razvojna dela na področju nizkonapetostnih stikal. Zaželen je praksa, ni pa pogoj za sprejem.

3. Medicinska sestra ali bolničarka z večletno prakso za delo v industrijski ambulanti podjetja. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošljite personalnemu oddelku podjetja vključno do 31. marca 1959.

UPRAVNIKA

Komunalnega podjetja »VODOVOD« Kranj

Ponudniki za razpisano delovno mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. Gradbeni tehnik za nizke gradnje s 5-letno prakso, 2. Visokokvalificirani vodovodni instalater z najmanj 10-letno prakso v tej stroki.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnje, kolkovane z 180 din državne in 90 din občinske takse, s priloženim življenjepisom, dokazili o strokovnosti, neoporečnosti in o dosedanjih zaposlitvi, je dostaviti Občinskemu ljudskemu odboru Kranj do 31. marca 1959.

Trgovsko pomočnico za tekstilno stroko sprejememo takoj — Pismene ponudbe poslati na Trg. podjetje »Elita«, Kranj, P. p. 102

Zreb je odločil

VESNA FILM
VOLI ME IN OSTAVI

GLEDALI BOMO...

ameriški kinoskopski barvni film LJUBI ME, ALI PUSTI ME, ki ga je zrediral Charles Vidor. Film se odlikuje po nepotvorjeni dramatičnosti v zgodbi, ki je ovita v venec dvanajstih popularnih pesmi, ki so nerazdružno povezane v resnično zgodbo o slavni igralki in pevkici Ruth Etting. Vlogo pevke bo posredovala Doris Day. — »Ljubi me, ali pusti me« je zgodba o revnem dekletu, ki jo je sebični in stremuški gangster dvignil do vrhglave slave iz zakotnega bara na deske broadwayskih gledališč, ne zaradi dekletovega talenta, temveč zavoljo sebe, da si je zdravil svoj kompleks manjvrednosti. Film je toliko zanimivejši, ker združuje v sebi ravnotežje med zabavnim filmom in umetnino. Po sodbi svetovne filmske kritike pomeni film umetniški in pevski vzpon, ki ga je dosegla priljubljena filmska zvezda Doris Day.

Jeseničani veseljaki - Bohinjci korenjaki

V okviru 90-letnice jeseniške železarne pripravlja prof. dr. Ivan Mohorič posebno zgodovino o nastanku in razvoju železarnstva v tem kraju od prvih začetov do današnjih dni. Iz njegovih osnutkov povzemamo nekaj ugotovitev.

Jeseničani so neugnani veseljaki. Tako pravi neko poročilo z Jesenic iz druge polovice 18. stoletja, ki ga je napisal tamkajšnji rudarski sodnik. Zaradi veseljaštva in drugih neubogljivih prestokov so morali delavce kaznovati. Iz poročila 22. julija 1775. leta je razvidno, da so takrat predlagali kar 4 kovače na Savi za kazni po 25 udarcev.

Takrat je bil kaznovan tudi neki Luka Stroja s 14 dnevi zapora in 50 udarci. Z 8 dnevi zapora in 20 udarci so bili kaznovani tudi Valentin Lednek, Josip Svetinc in Vergelj. Vsi ti so, kot je omenjeno, zasmehovali oblast in ponočevali. Za-

radi podobnih neugnanosti sta bila kaznovana tudi neki Jakob in Andrej Skanta s 4 dnevi zapora in 20 udarci. Samo Jožeta Jegliča, čeprav so mu dokazali iste »grehe«, so obsodili samo na 10 palic, in sicer zato, ker ni bil sam tak neugnanec, marveč je le zašel v tako slabo družbo.

Isti sodnik pa je tudi razočaran poročal o uspehih teh kazni. »Delavci so kazni sprejeli preveč s posmehom in zabavo«, pravi on. »Nekateri pa so odšli na kmote in tam delajo ter pravijo, da jim rudarsko sodišče nima nič kaj ukazovati. Tudi kadili so malo.

V opisovanju ljudi in delavcev pa pravijo, da so posebno zdravi, močni in krepki delavci iz Bohinjske doline. Iz zapiskov devetnajstega stoletja sledi, da Bohinjci do francoske okupacije niso poznali kave. Tudi kadili so malo.

— I. c.

Prvo nagrado — žensko kolo — je zreb odločil, da dobi Fani Fende iz Nakla 77. 2. moško kolo — Peter Jenko, Potoki 3, Komenda; 3. radijski sprejemnik — Aleš Potočnik, Selca 3; 4. Električna peč — kalorifer — NIKO Železniki, Florijan Kozelj, Sutna 13 p. Kamnik; 5. 7-dnevni pension v grandhotelu Toplice Bled — Francka Petek, Sempetrska 49, Kranj; 6. mizica in trije rex stoli, Tovarna upognjenega pohištva Stol Duplica, Kamnik — Mici Markelj, Otoče 3 p. Podnart; 7. sobna komoda, trg. podj. »Murka« Lesce — Alojz Prosen, Senčur 195 (»Murka« Lesce nudi vsem cenjenim odjemalcem sobno in kuhinjsko pohištvo, tapetniške izdelke ter v svojih poslovalnicah špeci-risjsko blago, manufakturno blago, konfekcijo, radio sprejemnike, šivalne stroje vseh vrst, kolesa, cement itd.); 8. blago za hubertus, »Sukno«, Zapuže pri Begunjah — Janez Tomažin, Topolje 2, Selca; 9. ležalna blazina — zračna, »Sava« Kranj — Franc Plevel, Križ 28 p. Komenda; 10. 5-dnevni pension v hotelu Jelovica Bled — Manca Bukovnik, Hotomozje 26, Preddvor; 11. pol kub. metra gradbenega lesa — Šipek Kamnik — Janez Kozina, Staretova 11, Kranj; 12. odevja, tovarna prelihtil odev in tapetništvo »Odeja« Škofja Loka — Aleks Grilc, Murova 3, Jesenice; 13. kolekcija gumbov, Modelit Kamnik — Franc Smukavec, Hrenovca 1, Jesenice; 14. 25 kg žličnikov Železarna Jesenice — Janez Kranjc, Koroška 56, Tržič; 15. moški čevlji — Gorenjka Kranj — Alojz Cebašek, Trboje št. 55 p. Smednik; 16. moški čevlji — Planika Kranj — Anton Križaj, Hainrjeva 22, Kranj; 17. tapetirani stol — Tapetništvo Radovljica — Anton Eržen, Dol 9, Medvode; 18. ženski čevlji — Planika Kranj — Alojzija Jenko, Trboje 14, Smednik; 19. ženski čevlji — Gorenjka Kranj — Ivan Stular, Strahinj 69, Naklo; 20. moški čevlji — Planika Kranj — Alojz Preželj, Lepence 1, Boh. Bistrica; 21. zložljiva mizica — Roleta Kranj — Terezija Sunkar, Predoslje 28, Kranj; 22. 1 tona premoga — Kurivo Kranj — Franc Dolinšek, Sv. Lenart 4, Cerklje; 23. krojena ženska jakna — Gorenjska oblačilnica Kranj — Marija Zemva, Zasp 33, p. Bled; 24. otroški čevlji — Gorenjka Kranj — Janez Jenko, Trboje 43 p. Smednik; 25. blago za jutranjo haljo — Tiskanina Kranj — Janez Blažin, Gorjuše 7, Boh. Bistrica; 26. dinamo za kolo — Iskra Kranj — Janez Pičman, v. p. 9740/A Tuzla; 27. dinamo za kolo — Iskra Kranj — Franciška Bratkovič, Druvolka 14, Kranj; 28. grelna blazina — Elektrotehnično podjetje Kranj — Ciril Pahor, Cesta Kokrškega odreda, blok 1 GG Kranj; 29. okovje za smuč — Plamen Kropa — Tone Negušar, Dražgoše 54, Železniki; 30. garnitura vzmeti za posteljno žimnico, Železarna Jesenice — Valentin Cimprič, Kokrica 145, Kranj; 31. koža galanterijskega svinjskega usnja — Tovarna usnja Kamnik — Alojzija Taler, Zg. Sorica 23; 32. klobuk — Sešir Škofja Loka — Ivan

Stroj, Podbrezje 90, Duplje; 33. blago za žensko obleko — Tiskanina Kranj — Hilda Rakovec, Sp. Besnica 27; 34. blago za žensko obleko — Tiskanina Kranj — Jože Rožman, Grahovše 16, Tržič; 35. otroške sani, Oprema Kranj — Nace Marčun, Sp. Duplje 48; 36. blago za spalno obleko — Tiskanina Kranj — Jože Jeraj, vojna pošta 5102/12-A-1 Karlovac; 37. blago za spalno obleko — Tiskanina Kranj — Franc Oblak, Log 21 Škofja Loka; 38. kolekcija pralnih sredstev — Oven Kranj — Marija Košnjek, Jezerska 89, Kranj; 39. frotirka in kravata — Svilanit Kamnik — Mirko Lasnik, Savsko nabrežje 20, Jesenice; 40. šunka — Mestna klavnica Kranj — Jaka Grošelj; Cesta na Golnik 10/a Kranj; 41. toria — Mestna slaščičarna in kavarna Kranj — Janez Polajnar, Savska 20, Kranj; 42. hladna ondulacija — Mestna brivnica Kranj in ženske perlon nogavice — Almira Radovljica — Katarina Rajgelj, Pot v Rovte 19, Javornik; 43. hladna ondulacija — Mestna brivnica Kranj in ženske perlon nogavice — Almira Radovljica — Anton Zupan, Zaloše 8, Podnart; 44. servis za liker s podstavkom — Železarna Radovljica — Lovro Zupan, Jezerska 140, Kranj; 45. plašč in zračnica za kolo — Sava Kranj in dve škatli Modelit Kamnik — Janez Bernik, Pot N. Otmarja 5, Javornik; 46. plašč in zračnica za kolo — Sava Kranj — Marija Ušlakar, Trstenik 30, Golnik; 47. dve sekiri — Tovarna kovanega orodja Kamnik — Franc Pokljukar, Naklo 49; 48. ena sekira in dva kladiva — Tovarna kovanega orodja Kamnik — Jože Oman, Godešič 18, Škofja Loka; 49. tri steklenice olja, Oljarrica Britof pri Kranju in pepelnik ter

majolika — Keramično kemična industrija Kamnik — Valentin Piber, Milno 89, Bled; 50. tri steklenice olja — Oljarrica Britof in pepelnik ter majolika — Keramično kemična industrija Kamnik — Janez Svab, Bistrica 13, Tržič; 51. namizni pri — Tovarna čipk in vezenin Bled — Mirko Ambrožič, Partizanska 10, Kranj; 52. ljubljanska salama — Meso Kamnik — Vilko Papler, Vodopivčeva 7, Kranj; 53. salama — Mesarija Naklo — Ljubo Mrak, Podkoren 33, Kranjska gora; 54. ogledalo — Ruda Hlebš, Kranj — Janko Košir, Tenetiše 26, Golnik; 55. ogledalo — Steklarstvo Kranj, in steklenica slivovke — Gostilna pri Potočniku, Bistrica — Ivanka Jezeršek, Stara Oselica 18, Gorenja vas; 56. 5 steklenic vina — Vite Kranj — Franc Auser, Gozdna uprava, Planina pri Slivnici; 57. 5 steklenic vina — Vite Kranj — Blaž Orehar, Bela 27, Preddvor; 58. steklenica likerja in steklenica malinovca — Vite Kranj — Franc Masten, Britof 73, Kranj; 59. steklenica fruškgorskega bisera in 2 buteljki — restavracija Dom Kamnik — Franciška Potočnik, Papirnica 12, Škofja Loka; 60. 3. steklenice vina — Evropa Kranj — in dve buteljki vina — restavracija Planika Kamnik — Stane Murnik, Velesovo 47, Cerklje; 61. steklenica scherry vina, Delikatosa Kamnik in steklenica likerja, gostilna pri starem Mayerju Kranj — Stefan Fabjan, Zg. Besnica 41; 62. steklenica likerja in buteljka vina — restavracija Jelen Kranj — Julka Gaser, Ravne 2, Boh. Bistrica.

Vse izžrebance opozarjamo, da morajo nagrade dvigniti pri upravi »Glasu Gorenjske« do vključno 30. aprila letos.

Zločincem se obetajo slabi časi

Zahodnonemška policija je v Stuttgartu izročila v poizkusno obratovanje mrežo policijskih obveščevalnih točk, ki so s centralo v zvezi preko ultrakratkovalovnih oddajnikov.

Na številnih točkah v mestu so postavljene omarice, ki jih je izdelala nemška firma Lorenz. Kdor želi hitro zvezo s policijo, razbije šipo, ki zapira okene, pritisne na gumb in že govori z dežurnim častnikom.

Ta ima na svoji delovni mizi priključke za vse službene avtomobile, ki patrolirajo po mestu. Z ultrakratkovalovnim oddajnikom lahko vsak čas doseže vsakega od njih in ga napoti na lov za kršilcem zakona.

Naprava je izredno dobro urejena. Vsako prijavo avtomatično registrirajo magnetofonski aparati, dežurni častnik pa lahko, če je sila, z enim samim pritiskom na gumb doseže vse policijske avtomobile, vse policijske postaje v mestu, kriminalistično policijo, železniško policijo, deželno kriminalistično upravo in deželno policijo. Seveda je v zvezi tudi z gasilci in reševalno postajo. Tako lahko z nekaj besedami pozne ogromen varnostni aparat, ki bo pač še marsikateremu nepridipravu prekrizal račune...

ROMAN II. del VIGENCI

Mimi Malenšek Konič

Njegov denar je ležal v kranjski in radovljiški hranilnici nekaj ga je naložil celo v Ljubljani in gotovine je bilo toliko, da bi mu ne moglo zmanjkati, čeprav bi vse leto ne dobil kupca za svoje blago. Razen tega pa ima tudi Ana svoj denar in Pavle dediščino po stricu Filipu. Bogat je, zelo bogat. Filip Heteri mu niti do kolen ne seže! Celo s Španom bi se mogel kosati. Špan ima res večje podjetje, zato pa ima kopicco otrok. To pomeni izplačila in premoženje se bo razdelilo. Pri Gašperinu ne bo nikomur treba dati dote in če še Pavla bogato oženi, bodo Gošperinovi prvi v trgu. S starim Herderjem je že nekoč mimogrede govoril zaradi Hele in Herder ni odbil. Vse je kazalo, da bo voz tekel gladko, samo ko bi ne bilo Družbe.

Spravil je denar, knjižice in računsko knjigo nazaj v blagajno in jo zaklenil. Vrnil se je k mizi in potegnil k sebi časniki. Na zadnji strani je spet in spet prebral veliki oglas, ki mu že ves dan ni dal miru:

Kroparska žebljarska zadruga, družba z o. j. nudi svojim odjemalcem blago v priznani najboljši kakovosti! Prđajamo na debelo in drobno! Pri večjih naročilih popust!

Spet in spet je preletel oglas, ki ga je znal že na pamet, vse do dvakrat ponovljenega: Se priporočamo! in znova si je ogledoval sliko Španove fužine in Heterijevih vigencev na spodnjem robu oglasa. Pod sliko je bilo z drobnimi črkami natisnjeno:

Naše ime jamči za kakovost!

To je Filipov domislek, je srđito pomislil Dominik. Noben Jud ni tako zvit kot on! Toda končno bo le moral odnehati!

S sunkovito, sovražno kretnjo je odrinil časniki. Vstal je, si pokrtil klobuk in vrvel čez ramo lovsko dvocevko. S težkimi, malone trudnimi koraki je odšel iz hiše. Moral je v gozd, čutil je, da se doma ne more umiriti.

Počasi je šel čez trg. Kovači so stali pred hišami, ženske so sedele na hišnih pragih in pestovale otroke. V cerkvi je zvonilo k večernicam. Prve starke so se trudno vzpenjale v klanec. Potem je srečeval mlade ljudi, ki so bili namenjeni k popoldanski prireditvi v šoli. S stene Rogovilčeve hiše ga je pozdravil lepak v narodnih barvah. Mimogrede je prebral, da bodo igrali »šaloigro s petjem Matiček se ženi.« Dominik je nejevoljno pogledal proč. Same neumnosti!

Slabe volje je šel naprej. Srečal je dva berača s polnima bisagama. Domislil se je, da je v Naklu semenj. Berači bodo zdaj imeli dobro žetev, ker bodo po vseh vaseh semnji. Za nakelskim bo prišel podbreški, nato okroglaški, o šmarnu kovorski in za njim ljubenski. Aha, in danes Pavle goduje! Zato je Ana ocvrla bobe. Skoraj bi bil pozabil! Se pravi, da ima fant že štiriindvajset let.

Pred Heterijevo hišo je za trenutek presenečeno obstal. Nad vrati je visela čisto nova, zeleno prepleskana tabla z napisom:

Kroparska žebljarska zadruga, družba z o. j. Čisto spodaj je opazil majhno belo napisno tablico: Pisarnica.

Naglo je šel naprej. Prekleta Družba ga vsepovsod preganja! Posmehljivo je pomislil, kako imenitno se mora zdeti Heteriju, ker je mogel svojo lovsko sobo spremeniti v pisarno. Kakor bi bil kak odvetnik! Dobro bi bilo vedeti, ali je že vplačal svoj delež ali je ostalo samo na papirju! Šmitek bi morebiti vedel, ta vse izvoha! Dominik je že nameraval kreniti na Šmitkovo dvorišče, potem pa se je domislil, da bi ga Heteri utegnil videti in je šel naprej.

V hosti se je oddahnil, sedel in si prižgal cigareto. Mir, ki je dihaval iz mladega bukovja, ga je upokojil.

Počakal bom, si je dejal. Doslej se še ni zgodilo nič posebnega. Če mi bo Družba začela odjedati naročila, bom že vedel, kaj mi je storiti. Samo zaradi oglasa in napisne table se ni vredno razburjati. Se bo že videlo, kako bo!

Zagledal se je v dolino. Pod njim je ležala Kamna gorica. Opazoval je znano podobo starega kovaškega naselja. Na svojih lovskih sprehodih se je rad ustavljal na tem mestu in gledal rojstvo vas. Zadnja leta mu je bila spet bližja, kot nekoč. Dvajset let se ni zmenil zanjo, zdaj pa jo je gledal s tihim hrepenenjem. Lipnica, vigenca ob vodi, strehe hiš, ki niso bile tako tesno zgetene, kot v Kropi. Rad se je spominjal, kje je tekal in kje brodil po vodi kot otrok. Da bi zatrl čustvo, si je rekel:

»Kaj neki bi bil imel, če bi bil ostal doma? Še manj kot nič! Kaj ima Štefan? In Tilda? Nobenemu ni dobro!«

Iskal je v kovaške bajte in našel sleme domače hiše. Tuja mu je postala — leta in leta že ni prestopil domačega praga, čeprav ga je pot večkrat zanesla v Kamno gorico. Sicer pa razen Štefana ni bilo nikogar domačih več pri hiši. Štefana je prejšnja leta imel rad, toda nekam upiralo se mu je, ko je videl, kako se mu družina množi in da živi malone v revščini. Zdaj ima menda že sedem ali osem otrok... Od brata so mu misli prebegnile k očetu. Umrl je nekaj let potem, ko se je Dominik priženil k Gašperinu. Na hitro ga je pobrala krvava griža, ki je razsajala tisto leto. Dominik mu ni šel za pogrebom. Ni mu mogel odpustiti, da ga je pustil na cedilu takrat, ko je najbolj potreboval denarja. Mati mu je umrla kmalu za očetom. Zdelo se je, da jo je pobrala žalost za očetom in to je bilo nekaj, česar Dominik ni mogel razumeti. Saj je vendar vse življenje trpela zaradi njegove nasilnosti in zmeraj je obžalovala, da je prišla v Zgončevo hišo! Potem pa — kakor bi se privadila trpljenju in bi ne mogla živeti brez njega!